

Természetvédelmi hírek Baranyából

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület és a Baranya Természeti Értékeiért Alapítvány közös hírlevele

2023. május

Visszatértek a kerecsenek

Baranyában utoljára 1993-ban fészkeltek kerecsensólymok. A következő évtizedekben viszont még mutatóban is alig találoztunk a fajjal. Gyakran évek teltek el egy-egy észlelés között annak ellenére, hogy a hazai állomány jelentősen megerősödött. A sólymok megtelepedésének elősegítése érdekében még 2009-ben az egyik nagyfeszültségű távvezetékoszlopaira 4 db költőládát helyeztünk ki a MAVIR Zrt. segítségével. Ezeket hamar birtokba vették a hollók és a vörös vércsék, de a kerecsenek továbbra is elmaradtak.

Idén azonban megtört a jég! A tavaszi első ellenőrzéskor az egyik ládában kerecsenek jelenlétét figyeltük meg. A mezőgazdasági területek övezte fészkelőhelyen a pár költését semmi sem zavarta. A szülőmadarak jelenleg is szorgalmasan hordják a táplálékot 4 fiókájuknak, melyek kirepülése június közepén várható.

1. kép: Kerecsensólyom-fiókák (Fotó: Bagyura János)

Egyetlen vándorsólyom-fióka

A vándorsólymoknak a tavalyi kettővel szemben idén három baranyai fészkelőhelyét ismertük. A párok annak rendje és módja szerint tavasszal költésbe kezdtek, de nem voltak szerencsések. Valószínűleg a csapadékos időjárás játszhatott közre abban, hogy két költésük is eredménytelennek bizonyult, és a sikeresen költő pár is csak egyetlen fiókát nevelt fel. A vármegye állományát továbbra is 4 párra becsüljük, de az egyik revírben még mindig nem találtuk meg a sólymok költőhelyét.

2. kép: Vándorsólyom (Fotó: Mánfai Bence)

Rétisasok - töretlen fejlődés

Az őszi-téli időszakban 9 rétisásfészkek semmisült meg nagyrészt a fák kidőlése miatt. A sasok fészkeképítési kedve azonban ellensúlyozta ezt a veszteséget, összesen 13 új fészket sikerült megtalálni. Ezek közül az egyik már februárban „leesett” (véleményünk szerint emberi beavatkozás következtében, ami nem bizonyítható), de a váltófészkekkel együtt még így is 80 fészkek szerepel a nyilvántartásunkban. Az állomány 4 párral nőtt a tavalyihoz képest, és idén már 56 pár fészkelését kísérhettük figyelemmel.

A fészket foglaló sasok közül ténylegesen 41 pár költött, míg 15 pár esetében nem történt tojásrakás. A költési siker a közepesnél kicsit gyengébbnek mondható. Az eredményesen költő 24 pár összesen 39 fiókát nevelt fel, míg 17 pár költése megghiúsult. A szülőmadarak 9 esetben 1 fiókát, 15 esetben 2 fiókát reptettek ki.

A fészkelőhelyek megsemmisülése két esetben bizonyíthatóan a fakitermelés miatt történt, ezért felmerült az erdőgazdálkodók felelőssége. A természetvédelmi hatóságot kértük a történetek kivizsgálására.

3. kép: Kirepülés előtt álló sasfiókák (Fotó: Papp Zoltán)

Egy év után szabadon

A Szigetvári Madármentő Állomásra minden évben egérragasztós csapdába került madarakat is hoznak. Köszönhető ez annak, hogy sok esetben olyan helyekre rakják ki az ilyen humánusnak egyáltalán nem nevezhető csapdákat, ahová a madarak is bejuthatnak. A módszernek főleg az énekesmadarak (rozsdafarkúak, széncinegék, ökörszemek) esnek áldozatul. A behozott madarak tollazata rendszerint már annyira elszennyeződött, hogy a ragasztót képtelenség volt róluk eltávolítani. Gyakran a több órán keresztül tartó próbálkozásunk is eredménytelen maradt. Ugyanakkor ezek a madarak sokszor hosszú ideig, akár egy napon keresztül is vergődhetnek a ragasztós felületen, aminek következtében a kondíciójuk nagyon leromlik. Részben ez is közrejátszik abban, hogy nehezen menthetőek meg, sokszor már néhány órán belül elpusztulnak.

Szerencsére azért van sikerélményünk is! Még tavaly márciusban két gyöngybagoly került hozzánk hasonló problémákkal. Az egyik példányt sikerült teljesen megtisztítani a ragasztótól, és mivel a nagy szárnytollai is épen maradtak, viszonylag rövid idő elteltével vissza tudtuk adni a természetnek. A másik madár viszont csaknem menthetetlennek bizonyult. Gyakorlatilag a teljes tollazata elszennyeződött, a szárny- és farktollai pedig annyira összetöredezték, hogy röpképtelenné vált. Valamennyire sikerült a ragasztótól megtisztítanunk, de a törött tollak miatt nem engedhettük szabadon, hisz képtelen volt a zsákmányszerzésre.

A nappali és éjszakai ragadozó madarak, így a baglyok esetében is az evező- és farktollak cseréje szakaszosan megy végbe. A madár csak egy-egy nagyobb tollát vedli ki egyszerre (általában szimmetrikusan mindkét szárnyon), ami a zsákmányszerző képességét nem befolyásolja. A tollak cseréje viszont ezáltal több évig is elhúzódik. A hozzánk került baglyot viszont nem akartuk éveken keresztül fogságban tartani, ezért a vedlése mesterséges módon történő felgyorsítása mellett döntöttünk. Ez abból állt, hogy néhány fedőtoll mellett egyszerre

csak egy-két nagy tollat húztunk ki a szárnyakból és a farokból, majd megvártuk az új tollak teljes kifejlődését, és csak utána húztuk ki az újabb törött tollakat. A baglyot tehát nem csupaszítottuk le (ezt ki sem bírta volna), testfelületét végig közel teljes tollazat borította. A törött tollak cseréje több mint egy évig tartott, de megérte a fáradozást!

Az ilyen beavatkozás azonban egyáltalán nem veszélytelen. Ha nem kellő körültekintéssel járunk el, az akár végzetes is lehet a madár számára. A tollak nagyon erősen rögzülnek az izomzatba, eltávolításukhoz kellő erőfeszítés szükséges úgy, hogy az izomzat és a csontok közben ne sérüljenek. Már kisebb vérzés előidézésével is problémákat okozhatunk.

A gyöngybagoly szerencsére kibírta a „kezelést”. Kezdetől fogva elfogadta a neki felkínált táplálékot (mondhatjuk azt is, hogy együttműködő volt), így a kondíciója is gyorsan javult. Tollazata teljes kifejlődését követően, friss szárny- és farktollakkal, röpképességének teljes birtokában és kiváló kondícióban nyerhette vissza szabadságát. Elengedésére a hónap elején került sor.

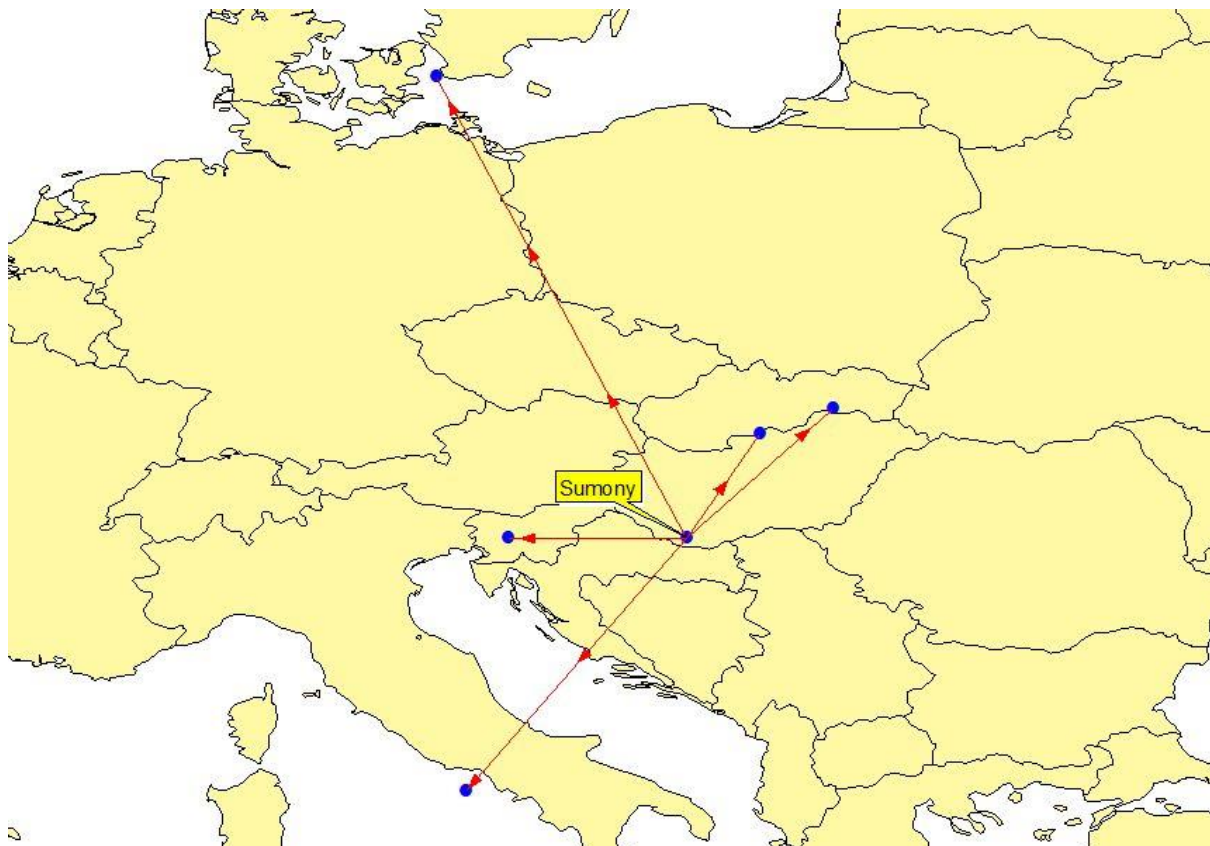

4. kép: A repatriált gyöngybagoly friss evezőtollakkal (Fotó: Durmics Dávid)

Sumonyban gyűrűzött vörösbecy Svédországban

A hónap folyamán kaptunk hírt egy Sumonyban gyűrűzött vörösbecy külföldi megkerüléséről. A madarat a tavaszi vonulás során 2022.04.05-én jelöltük, és idén április 22-én fogták be ismét Svédország Falsterbo nevű helységében (valószínűleg már a költőhely közelében), Sumonytól 1106 km távolságra.

Sumonyban az 1981-es kezdetektől számítva 21.425 vörösbegyét gyűrűztünk. Közülük mindössze 5 példány került meg külföldre. Ezek közül a Dél-Svédországban ellenőrzött madár jutott a legmesszebbre.

1. ábra: A Sumonyban jelölt vörösbegyek külföldi megkerülésének helyei

Ha Önt eredményeink meggyőzték és egyetért törekvéseinkkel, kérjük, segítse helyi természetvédelmi munkánkat. Támogatását a Baranya Természeti Értékeiért Alapítvány 11731001-20124953 számú számláján tudjuk fogadni, de adományát online módon is befizetheti bankkártyája segítségével a www.donably.com/baranyamadar oldalon. Elkötelezettségét igazából a természet fogja meghálálni!

Elérhetőségek:

Tel: 72/312-227, mobil: 20/334-4608

E-mail: baranya@mme.hu, baranyamadar@baranyamadar.hu

Honlap: www.baranyamadar.hu

**A hírlevélben foglaltak szabadon terjeszthetők, de a forrást a
„Madártani Egyesület”-re
történő hivatkozással kötelező megjelölni!**